

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง มาตรการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัย กล่าวคือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของภาคส่วนต่าง ๆ ในพัฒนาจากการดำเนินโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
3. เพื่อศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและความมั่นคง จากการดำเนินโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
4. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินนโยบายโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
5. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไข และมาตรการเพิ่มศักยภาพการในการดำเนินงานตามนโยบายโครงการนำร่องพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ในการนำเสนอเนื้อหาการวิจัยในบทนี้จะแบ่งการนำเสนอออกเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผล

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ในการประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สามารถสรุปได้ว่า จากการดำเนินโครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ที่ผ่านมาจนถึงกลางปีพ.ศ. 2559 พบว่า มีความก้าวหน้าในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Economic Infrastructure) เป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินของนิคมอุตสาหกรรม ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ปัจจุบันได้มีกระบวนการประมูล โดยมีบริษัทในระดับชาติ 12 บริษัท เข้าร่วมการประมูลผลปรากฏว่า บริษัทที่ประมูลเช่าที่ดินทั้งหมดจำนวน 895 ไร่ได้ก็คือ บริษัท perfect property เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559
2. การสร้างถนน
ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ถนนสี่เลนส์สาย 3 ยังอยู่ในกระบวนการสร้างที่คาดว่าจะเสร็จอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าอีก 1 ปี เนื่องจากเป็นการสร้างที่แบ่งเป็นช่วง ๆ และต้องประสบ

กับปัญหาฝนตกในจังหวัดตราด ซึ่งถือว่าตราดเป็นจังหวัดที่มีลักษณะของ ฝนแปดแดดสี่ คือ มีปริมาณ ฝนตกมากที่สุดในประเทศไทย

3. การจัดหาไฟฟ้า

มีความพยายามของทางหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องว่าจะซื้อไฟฟ้ามาจากจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา เพื่อใช้ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่กรณีการซื้อไฟก็ยังมีได้มีการ ดำเนินการอย่างจริงจัง และในปัจจุบันจังหวัดเกาะกงในเขตฝั่งขวาของแม่น้ำคางคิน ซึ่งมีธุรกิจของ นายพัต สุภาภา มหาเศรษฐี 1 ใน 10 ของประเทศกัมพูชานั้น ก็ยังคงซื้อไฟฟ้าจากประเทศไทยอยู่

4. การจัดหาน้ำประปา

กรมเจ้าท่า มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาการขนส่งทางน้ำ อันได้แก่การ ก่อสร้างท่าเทียบเรือ เชื้อเพลิงทรายและคลื่น งานรักษาร่องน้ำการเดินทางเรือ และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ รวมทั้งมาตรการความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมของการขนส่งทางน้ำ เพื่อให้บริการแก่ ประชาชนผู้ให้บริการขนส่งทางน้ำ ทั้งด้านการขนส่งสินค้า การท่องเที่ยวโดยสาร ซึ่งทำให้เกิดการ กระจายรายได้ไปสู่ส่วนภูมิภาค การจัดหาหน้าประปาที่สำคัญตามแผนก็คือ การหาจากคลองสะพาน หิน พบว่า ในปัจจุบันยังดำเนินการไม่เสร็จเรียบร้อย

5. การพัฒนาท่าเรือ

การพัฒนาท่าเรือเอนกประสงค์ดังกล่าว ปัจจุบันได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559 และอยู่ในระหว่างการส่งมอบงานรวมถึงการตกแต่ง อย่างไรก็ตาม โครงการนี้เป็นโครงการที่มีการดำเนินการก่อนการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ แต่ ภายหลังได้ถูกผนวกมาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

6. การพัฒนาด้านศุลกากร

โครงการพัฒนาเพื่อปรับปรุงด้านศุลกากรบริเวณด้านพรมแดนบ้านหาดเล็ก ซึ่งได้ งบประมาณในปีพ.ศ. 2558 จำนวน 50 ล้านบาทนั้น ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจาก คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) มีมติให้กรมศุลกากรนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่ การพิจารณาของคณะกรรมการของคณะอนุกรรมการพิจารณาจุดผ่านแดนภายใต้สำนักงานสภา ความมั่นคงแห่งชาติ คณะอนุกรรมการชุดดังกล่าวเห็นควรให้ชะลอการก่อสร้างอาคารด้านพรมแดน บ้านหาดเล็กหลังใหม่เอาไว้ก่อน และมอบให้กระทรวงการต่างประเทศนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุม คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ในการประเมินความพึงพอใจของภาคส่วนต่าง ๆ ใน พัฒนาจากการดำเนินโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างของภาคส่วนต่าง ๆ มีความพึงพอใจในเนื้อหาของนโยบายโครงการนำร่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาในรายประเด็น เราสามารถแบ่งประเด็นที่ทำให้พึงพอใจของกลุ่ม ตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากกับประเด็นที่มีความพึงพอใจค่อนข้างมาก ในกรณีประเด็นที่มีความพึงพอใจมาก สามารถเรียงลำดับความพึงพอใจจากมากไปน้อย คือ การ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การกำหนดให้อำเภอคลองใหญ่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การสร้างถนน 4

เลน สาย 318 การกำหนดให้อำเภอคลองใหญ่เป็นศูนย์กระจายสินค้าและการกำหนดให้อำเภอคลองใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กลุ่มตัวอย่างของภาคส่วนต่าง ๆ มีความพึงพอใจในกระบวนการนโยบายของโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งในภาพรวม และในการพิจารณาเป็นรายประเด็น คือ บทบาทของผู้นำท้องถิ่น กระบวนการทำประชาพิจารณ์ การมีส่วนร่วมของประชาชน การกำหนดนโยบายมาจากส่วนกลางเป็นหลัก การใช้มาตรา 44 และการบริหารงานภายใต้รัฐบาลทหาร ตามลำดับจากมากไปน้อย กล่าวโดยสรุปแล้วกลุ่มตัวอย่างประชาชนในคลองใหญ่ยังค่อนข้างพึงพอใจกับกระบวนการของนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในลักษณะจากบนลงล่าง (Top-down process) ภายใต้การนำของรัฐบาลทหาร คสช.

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ในการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและความมั่นคง จากการดำเนินโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ จากการดำเนินนโยบายโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในรายประเด็น เราสามารถแบ่งประเด็นที่ส่งผลกระทบในความคิดเห็นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประเด็นที่มีผลกระทบมากที่สุดกับประเด็นที่มีผลกระทบค่อนข้างมาก ในกรณีประเด็นที่มีผลกระทบมากที่สุด สามารถเรียงลำดับผลกระทบจากมากไปน้อย คือ การขยายโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การขยายตัวการค้าภายในอำเภอ การได้ประโยชน์จากการค้าชายแดน ราคาที่ดินสูงขึ้น การขยายตัวของการค้าชายแดน การขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน การมีรายได้ดีขึ้น การจ้างแรงงานท้องถิ่น การส่งเสริมสินค้า (OTOP) การเกิดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการเปลี่ยนอาชีพจากการเกษตรและประมง

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ในการศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินนโยบายโครงการนำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สามารถสรุปได้ว่า ในการขับเคลื่อนอำเภอคลองใหญ่ ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแผนที่วางไว้นั้น พบว่า ในปัจจุบันยังมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่จะต้องแสวงหาแนวทางแก้ไขรวมถึงการเพิ่มศักยภาพในการดำเนินนโยบายให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ปัญหาดังกล่าวที่นำมาวิเคราะห์ในหัวข้อนี้มีอยู่ด้วยกัน 5 ปัญหา คือ

1. ปัญหาการสื่อสารและการสร้างวาทกรรมเพื่อขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ ทางส่วนกลางได้สื่อสารและสร้างวาทกรรมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีการรับรู้และคาดหวังที่ไม่สอดคล้องกับกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นในภาคปฏิบัติ ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะนำไปสู่การต่อต้านการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เริ่มปรากฏให้เห็นในปัจจุบันและจะขยายตัวรุนแรงขึ้นในอนาคต แนวทางการแก้ไขในการแก้ปัญหาดังกล่าว ก็คือควรมีการสื่อสารสองทางและสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นภายใต้กลไกการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ที่มีสำนักงานพัฒนาเขตเศรษฐกิจตราดเป็นเวทีกลาง

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ถึงแม้จากการสำรวจ พบว่า ประชาชนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมค่อนข้างมาก ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษคลองใหญ่ แต่ในสายตาของผู้นำท้องถิ่นในปัจจุบันจะเห็นว่า ท้องถิ่นยังเข้าไปมีส่วนร่วมไม่เพียงพอ เราพบว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพิเศษนั้น ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในเรื่องเพียงขั้นการริเริ่มโครงการเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น ในขณะที่การตัดสินใจขั้นสุดท้ายอยู่ในมือของส่วนกลาง คือคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน แนวทางแก้ไข ปัญหาการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับ ผลในการพัฒนา ควรเน้นการมีส่วนร่วมแบบพบกันครึ่งทาง (Two-ways Process) ระหว่างส่วนกลาง กับท้องถิ่น ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมอย่างสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมจากบนลงล่างของชนชั้นนำ (Top-down Process) กับการมีส่วนร่วมจากล่างขึ้นบนของประชาชน (Button-up Process)

3. ปัญหาความไม่พร้อมและความล่าช้าของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจสำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษคลองใหญ่ พบปัญหาของความล่าช้าของการสร้างถนน จัดหาไฟฟ้า จัดหาน้ำประปาและพัฒนา ด้านบุคลากร รวมถึงความไม่พร้อมของท่าเทียบเรือเอนกประสงค์คลองใหญ่ ดังนั้น จึงควรเร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้พร้อมต่อการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแผนที่ได้วางไว้ โดยต้องให้ความสำคัญต่อโครงสร้างพื้นฐานเรื่อง การขยายถนน 4 เลนส์สาย 3 การจัดหาไฟฟ้าให้เพียงพอโดยอาจมีการซื้อไฟฟ้าจากจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา การจัดหาน้ำประปาจากคลอง สะพานหิน และการพัฒนาท่าเรือของเอกชนมาเสริมท่าเทียบเรือเอนกประสงค์คลองใหญ่

4. ปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาให้อำเภอคลองใหญ่เป็นเมืองท่องเที่ยวตามแผนนั้นต้องประสบกับปัญหาหลักในปัจจุบัน 2 ประการ คือ ปัญหาการสิ่งก่อสร้างของภาคเอกชนขัดขวางการเข้าถึงชายหาด สาธารณะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและปัญหาการเข้าออกด้านศุลกากรของนักท่องเที่ยวจากกัมพูชา แนวทางในการแก้ปัญหานี้ทางรัฐบาลต้องมีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบุกรุกชายหาดสาธารณะของภาคธุรกิจเอกชนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ควรใช้บอเดอร์พาสแทนพาสปอร์ตในการเดินทางท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ

5. ปัญหาการพัฒนาศูนย์กลางโลจิสติกส์ ในเขตอำเภอคลองใหญ่

การพัฒนาอำเภอคลองใหญ่ให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ยังประสบปัญหากับการบริการของโลจิสติกส์ที่ไม่แพร่หลายและได้มาตรฐานทันต่อความต้องการ รวมถึงการจะต้องเชื่อมโยง การขนส่งเรื่องอื่น ๆ การพัฒนาโลจิสติกส์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษคลองใหญ่ในอนาคต ควรให้ความสำคัญต่อการขนส่งทางบกที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคกับกัมพูชา ในปัจจุบัน 2 สายหลัก คือ สาย 318 ระหว่าง ตราด-คลองใหญ่ สาย 48 ระหว่าง เกาะกงกับสแรมเบิล แทนที่เส้นทางขนส่งทางน้ำ เนื่องจาก การขนส่งทางบกถ้าเป็นถนน 4 เลนส์จะช่วยลดเวลาในการขนส่งทางน้ำกว่า 3 เท่าตัว

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 ในการศึกษาแนวทางแก้ไขและมาตรการเพิ่ม ศักยภาพการในการดำเนินงานตามนโยบายโครงการนำร่องพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการสื่อสารและการสร้างวาทกรรมเพื่อขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรการในการที่จะก่อให้เกิดการสื่อสารสองทางและการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดทำรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในระดับตำบลแต่ละตำบล แทนที่จะเน้นการชี้แจงฝ่ายเดียวในระดับอำเภอ

1.2 ควรมีการวางแผนกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคราชส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมท้องถิ่น เพื่อมีการวิเคราะห์วิสัยทัศน์และพันธกิจร่วมกัน (Vision - mission Analysis)

1.3 ควรเสริมบทบาทของนักวิชาการท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวเชื่อมทางด้านข้อมูลระหว่างส่วนกลางกับประชาชนในท้องถิ่น

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ การแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมโดยใช้แบบพบกันครึ่งทาง มีมาตรการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวางแผนร่วมกันระหว่างนักวิชาการกับประชาชนในท้องถิ่น

2.2 ควรมีการจัดเวทีวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และตัวแทนประชาชนในรูปองค์กรชุมชนตำบล

2.3 ในการตัดสินใจในเชิงนโยบายของคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนกลางควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนของประชชนโดยตรง เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบลเข้าร่วมชี้แจงในที่ประชุม

2.4 ควรมีคณะกรรมการเพื่อกำกับและติดตามการขับเคลื่อนงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปของไตรภาคีระหว่างราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นและองค์กรประชาสังคมท้องถิ่น

3. ปัญหาความไม่พร้อมและความล่าช้าของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่พร้อมและความล่าช้าของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ควรเร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้พร้อมต่อการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแผนที่ได้วางไว้ โดยมีมาตรการที่สำคัญ 4 ประการ คือ

3.1 การขยายถนน 4 เลนส์สาย 3

3.2 การจัดหาไฟฟ้าให้เพียงพอโดยอาจมีการซื้อไฟฟ้าจากจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

3.3 การจัดหาหน้าประปาจากคลองสะพานหิน

3.4 การพัฒนาท่าเรือของเอกชนมาเสริมท่าเทียบเรือเอนกประสงค์คลองใหญ่

4. ปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนมาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ที่สำคัญ ก็คือ

4.1 การใช้บอเดอร์พาสในการเดินทางท่องเที่ยวแทนที่ใช้พาสปอร์ต ซึ่งจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวสะดวกต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยการใช้บอเดอร์พาสในเขตชายแดนอำเภอคลองใหญ่ สามารถถอดบทเรียนจากการใช้บอเดอร์พาสมาแล้วในจุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม

4.2 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งในเขตจังหวัดตราดและกัมพูชาตอนใต้ให้กว้างขวางมากขึ้น เนื่องจากยังมีการรับรู้กันอย่างจำกัดเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง เช่น พัทยาหรือสีหนุวิลล์เท่านั้น

5. ปัญหาการพัฒนาศูนย์กลางโลจิสติกส์ ในเขตอำเภอคลองใหญ่ แนวทางในการพัฒนาศูนย์กลางโลจิสติกส์ ควรให้ความสำคัญต่อการขนส่งทางบกที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคตะวันออกกับกัมพูชา โดยมีมาตรการที่สำคัญในการจัดทำถนนในปัจจุบัน 2 สายหลัก คือ สาย 318 ระหว่าง ตราด-คลองใหญ่ และสาย 48 ระหว่าง เกาะกงกับสแรมเบิล แทนที่เส้นทางขนส่งทางน้ำ เนื่องจาก การขนส่งทางบกถ้าเป็นถนน 4 เลนส์จะช่วยลดเวลาในการขนส่งทางน้ำกว่า 3 เท่าตัว

2. อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 กล่าวโดยสรุปแล้วการวิจัยเรื่อง มาตรการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็นการยืนยันองค์ความรู้เดิมที่ได้จากการทำวิจัยของนุศรา ตัณฑลาพุด (2548) และชิตีพัทธ์ วังยาว (2551)

นุศรา ตัณฑลาพุด (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะเกิดขึ้นได้ต่างต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนวัตถุดิบ จึงต้องอาศัยการค้ำระหว่างเพื่อนบ้าน เป็นจุดเชื่อมโยงในสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ และภายในประเทศรัฐบาลยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น ให้เกิดการประสานความร่วมมือการทำงานให้สอดคล้องกัน ตลอดจนมีเป้าหมายพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคณะ เร่งเสริมงบประมาณพัฒนาท้องถิ่นให้เพิ่มขึ้น ส่งเสริมการค้าการลงทุนให้มีโอกาสแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ นอกจากนี้ควรดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป กับเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาให้เป็นจุดแข็งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป รัฐบาลควรเร่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ ที่คาดว่าจะเป็เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเป็นแนวทาง และเตรียมความพร้อมในการรองรับกับวิถีชีวิตที่จะเปลี่ยนแปลง จากความเป็นอยู่อย่างพอเพียงเป็นแนวเศรษฐกิจที่ทันสมัยไร้พรมแดน อันเป็นความพร้อมในการบริหารจัดการได้อย่างขึ้น

ชิตีพัทธ์ วังยาว (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายในระดับมาก พบว่า ทั้งทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสุขภาพ ด้านกายภาพ ด้านการค้าชายแดนและด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามงานวิจัยของชิตีพัทธ์ วังยาว มีข้อค้นพบแตกต่างจากงานวิจัยในพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เรื่อง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความเห็นในการดำเนินการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย เช่นเดียวกับประชาชนในพื้นที่ ในขณะที่งานวิจัยที่อำเภอคลองใหญ่ประชาชนในพื้นที่มองเป็นผลกระทบในเชิงบวกมากในขณะที่ผู้นำท้องถิ่นมองเห็นผลกระทบในเชิงลบมากกว่า

เมื่ออภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบของงานวิจัยมาตรการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราดกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่

เกิดขึ้นก่อนในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันตามนโยบายและบริบทของแต่ละพื้นที่ คือ ยุทธศาสตร์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราดนั้น ไม่เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเน้นการค้าชายแดนหรือการท่องเที่ยว แต่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่สะหวัน-เซโนจากการศึกษาของศุภชัย วรณเลิศสกุล (2550) นั้น เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมก้าวหน้าเป็นหลัก ในขณะที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองต้นผึ้ง จากการศึกษาของ สุขสมร แสงจันทร์ (2557) ก็จะเน้นการพัฒนาทุนนิยมการเกษตรโดยการสนับสนุนการเข้ามาลงทุนของจีนเป็นสำคัญ ดังนั้น ประชาชนตามแผนเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวก็จะถูกปรับอาชีพเป็นผู้ใช้แรงงานต่อไปในอนาคต ซึ่งแตกต่างจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด ที่หวังการใช้แรงงานจากกัมพูชาเป็นสำคัญ

3. ข้อเสนอแนะ

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง มาตรการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยในหัวข้อนี้ในอนาคต คือ

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอคลองใหญ่ในอนาคต หลังจากที่มีการดำเนินโครงการตามแผนในเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากการวิจัยในรายงานฉบับนี้ถือว่าอยู่ในขั้นเตรียมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพิเศษ (Precondition State)
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการประเมินความก้าวหน้าและมาตรการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่าง 5 โครงการนำร่องที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้กำหนดมา คือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อำเภอเมืองจังหวัดมุกดาหาร อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา และอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
3. เพื่อศึกษาความเหมือนความแตกต่างและบริบทของแต่ละโครงการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี